

Opdragelsesmiddel for Befolkningen at give Gaver paa den Maade. Det, som efter min og mine Medforlagsstilleres Mening trykker Husmændene haardest og gjør, at de ikke kunne komme op og frem, er, at de savne Kapital. De savne den i Form af Prioritetslaan og i Form af Driftslaan. Det første skyldes dette, at Bankerne grumme nødig ville have med Husmænd at gjøre; Nationalbanken for Exempel laaner ikke paa Prioritetsobligationer i Eiendomme af under 1 Rd. Hartkorn, og af Kreditforeningerne gaar selv den, der gaar lavest ned, saavidt jeg veed, den vest- og sønderjydske, kun med til 600 Kr. Jeg skal nu ikke tale om, at det er meget befojesteligt for Husmænd at faae et saadant lille Laan; men kunne de ikke engang faae det, ere de jo dobbelt uheldig stillede. Forresten er der en af de jydske Kreditforeninger, saavidt jeg veed den nørrejydske, som ikke engang gaar saa lavt ned som den nævnte. Hvorledes det forholder sig paa Nerne, er mig ikke bekendt, men Kreditforeningerne der gaa neppe lavere end den vest- og sønderjydske. Det var altsaa det ene, Lovforslaget skulde afhjælpe, at der kan gives smaa Prioritetslaan, og vi have sat 800 Kr. netop af Sensyn til den Grændse, Kreditforeningerne i Reglen gaa ned til. Det næste er, at de, som have faaet Prioritetslaan, ogsaa skulle kunne faae det, som de endvidere trænge til, nemlig Driftslaan. Jeg har kjendt mangan ret dygtig Husmand med en god Jordlod, og jeg har da foreholdt ham, at det var bedst, han blev hjemme og passede sin Jord; han kunde godt drive den med Dyrkning af Roer og Havevæxter, saa at han ikke behøvede at lade Hjørnene tjene ule, men kunde give dem nyttig Syselsættelse hjemme, og jeg har da stadig faaet det Svar, at man savnede Driftskapital. Det er derfor denne, Lovforslaget tilsigter at skaffe Husmændene, enten mod Kaution eller, som det hedder: anden passende Sikkerhed. Forslagsstillerne tro, at naar Husmændene saaledes kunde komme i Besiddelse af Penge uden Omkostninger og mod en rimelig Rente, vilde dette have en gennemgaaende Indflydelse paa Husmandslodderne, og kan det naas, vil derigennem tillige opnaas, at Dagleierklassen kan faae Mere for sit Arbejde. Nu er det vel ikke ret længe siden, jeg hørte den Indvending, at Gaardmandsklassen eller Landboerne kunne ikke taale at give større Dagløn end nu; men det er vel heller ikke sagt, at de skulle det. Vor Mening er, at der skal bestilles noget Mere end nu, og vi kunne ikke bevile, at ved Indførelsen af Akkordarbejde i større Udstrækning vil Dagleierklassen ogsaa kunne udføre mere Arbejde, end nu er Tilfældet, da de gaa ledige en Del af Tiden, hvilket ikke vil blive Tilfældet, naar Husmændene komme til at dyrke deres Jord paa den antydede Maade. Jeg er enig med det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Bille), som forleden i Meget talte saa

varmt for Landbosagen. Jeg er enig med ham i, at det, det gjælder om, er, at Producenterne blive foreblede; men skulle de forebles, saa vil det ogsaa koste adskilligt mere Arbejde. Foruden at omtale Producenterens Forebling skal jeg ikke tilbageholde den Bemærkning, at der er en anden Ting, som jeg tror, der endnu staar meget tilbage, trods det er frebet godt frem, og det er Hørlægningen. Vi have, saa vidt jeg erindrer, 5 Millioner Lønder Land, og af disse ere kun en meget forsvindende Procentdel brænet, nok ca. 350,000 Tdr. Land. Der er saaledes efter min Opfattelse Arbejde nok at udføre paa de forskjellige Led, saa Arbejde vil man ikke komme til at savne. Det er altsaa det, som man har ment at kunne fremme ved at yde dem en lille Støtte, thi det er i Virkeligheden kun en lille Haandsrækning, som her ydes fra Statens Side. Egentlig vil der vel neppe kunne tabes Noget derved, i alt Fald vil det blive forsvindende, og dette er jo en Brug af Reserverfondens Midler, som i alt Fald er mindre farefuld end den Brug, som vi flere Gange i de sidste Aar have gjort af den. Dette Lovforslag er egentlig heller ikke noget Nyt i Ordets strengeste Forstand; thi den Arbejderkommission, som har arbejdet i flere Aar, er i det Mindste for den ene Side af Lovforslagets Bedkommende, nemlig for Driftslaans Bedkommende, kommen affurat til det samme Resultat, og man maa jo gaa ud fra, at de Mænd, som nu have siddet 3 Aar i Kommissionen, der er sammensat af forskjellige Samfundsklasser og fra forskjellige Sider i Landet, omhyggeligt have gjenomtænkt de Veie, ad hvilke Husmandsklassens og derigennem ogsaa de andre Klassers Kaar kunne forbedres. Jeg har flere Gange nævnt, at Kjøbstæderne og Kjøbenhavn ogsaa indirekte vilde blive hjulpede derved; men jeg skal forøvrigt sige, at kan man under Lovforslagets videre Gang finde en Veie, ad hvilken man paa lignende Maade kan komme Næringsdrivende i Kjøbenhavn og Kjøbstæderne til Hjælp, saa for mig gjerne, og jeg tror ogsaa, at mine Medforlagsstillere gjerne ville gaa med dertil. Dette Moment har ikke været fremme i Arbejderkommissionen, idet Arbejderkommissionen vilde komme Kjøbenhavn og Kjøbstæderne til Hjælp ad andre Veie og naturligvis ogsaa har havt for Øie, at man ved de Laan, som her omtales, ogsaa indirekte vilde komme de nævnte Klasser i Samfundet til Gode. Forslagets enkelte Paragrafer antager jeg ikke behøve nogen nærmere Forklaring eller Begrundelse, de ere temmelig selvforstaaelige. De tre første Paragrafer handle væsentligst om, hvorledes Laanene skulle ordnes, hvilke Pantar der skal gives for Laanene, samt hvilken Rentefod der skal gives. Man har ikke ment at burde gaa over 4 pCt. i Rente, og man har heller ikke tvivlet driste sig til at forlange mere end 1 pCt. i Afbetaling paa Prioritetslaan. Derimod har man